

AUTORITATEA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
SPITALUL CLINIC DE BOLI INFECȚIOASE ȘI TROPICALE
„DR. VICTOR BABEȘ”

Șos. Mihai Bravu nr. 281 – 283, sector 3 Tel: 317.27.27, 317.27.28 Tel/Fax: 317.27.21
web site: www.spitalulbabes.ro e-mail: vbabes@xnet.ro

SPITALUL CLINIC „Dr. V. BABEȘ”

BUCUREȘTI

Șos. MIHAI BRAVU Nr. 281

Nr. 1631

An. 09 Luna. 02 20. 15

Aprobat Manager

Dr. Emilian Ioan Imbri

EVALUAREA ȘI MONITORIZAREA DURERII PROTOCOL CLINIC

Evaluare. Abilitatea de a diagnostica și de a face un plan de tratament inițial. Durerea este prezentă în foarte multe boli ireversibile și aproape la toți bolnavii oncologici. La sfârșitul evaluării medicul trebuie să fie capabil să aprecieze dacă durerea:

- este cauzată de cancer sau de altă patologie
- constituie un sindrom neoplazic specific
- este nociceptivă, neuropatică sau mixtă
- este sau nu este însoțită de elemente importante de suferință psihologică
- are un impact negativ asupra aparținătorilor.

Principii de evaluare a durerii cronice în cancer:

- pacientul trebuie crezut întotdeauna
- dacă durerile sunt multiple, fiecare durere se evaluează separat
- trebuie încurajată discuția despre durerea lui, nu întotdeauna bolnavul cu durere cronică își arată durerea
- dacă pacientul nu poate discuta se utilizează elemente ajutătoare:
  - observațiile aparținătorilor
  - alte semne verbale: gemete, suspine
  - expresii faciale (încruntarea) sau posturi neobișnuite, apăsarea/masarea zonei dureroase
  - modificarea unor valori fiziologice (TA)
  - răspunsul la o doză test de analgetic
- anamneza trebuie detaliată, urmărind următoarele caracteristici:
  - factori care calmează/accentuează durerea, inclusiv antialgice utilizate
  - ce caracteristică are, cum e resimțită
  - iradierea
  - severitatea, intensitatea
  - variații temporale (constantă/intermitentă) și evoluția ei în timp
- durerea unui pacient se „măsoară” (! subiectivă) convențional folosind scale. Aceasta este important pentru monitorizarea tratamentului. Scala trebuie folosită de pacient, nu de aparținători. Intensitatea durerii a fost împărțită în 10 grade, de la lipsa durerii și până la durerea chinuitoare, insuportabilă:
  - 0: Fără durere, relaxare, expresie calmă
  - 1-2: Durere minimă, ușor stresat, expresie tensionată
  - 3-4: Durere ușoară, mișcări reținute, grimase
  - 5-6: Durere moderată, gemete, agitație
  - 7-8: Durere severă, țipete
  - 9-10: Durere chinuitoare, țipete, agitație
- examen clinic
- indicarea investigațiilor considerate necesare și specifice (imagistice, laborator) cu interpretarea lor atentă, ținând seama de imaginile fals negative (ex, o radiografie fără modificări nu înseamnă un diagnostic clinic incorect)

- aprecierea extensiei bolii
- reevaluare frecventă. Reevaluarea este absolut necesară, cei cu dureri severe ar trebui reevaluați la 1-2 ore, cei cu dureri moderate la 1-2 zile, probabilitatea ca tratamentul inițial să fie inadecvat crescând cu intensitatea durerii.
- este importantă evaluarea tulburărilor afective, comportamentale, sociale, legate de durere. Trebuie apreciate:
  - efectul și nivelul de înțelegere al diagnosticului de cancer al pacientului/apartinătorilor
  - semnificația durerii pentru pacient și aparținători
  - dureri semnificative din trecut și efectul lor asupra pacientului
  - modul de comportament al pacientului față de stress și durere
  - cunoștințele, nivelul de curiozitate, preferințele și așteptările pacientului în ce privește tratamentul durerii
  - prejudecățile pacientului privind anumite tratamente (opioide)
  - povara economică a tratamentului
  - schimbările de dispoziție survenite în urma instalării durerii (depresie, anxietate). Depresia include tulburări de somn, anorexie, astenie. Se pot dezvolta comportamente ca eschivarea de la lucru, pierderea independenței pentru activitățile zilnice, izolarea socială, administrarea dezordonată a medicației, ceea ce trebuie să atragă atenția și găsită rezolvare/tratament.

Principii de tratament

Scopul este calmare durerii și prevenirea reapariției ei.

Principii:

- plan multidisciplinar
- tratament adecvat stadiului bolii
- consecvență în tratament
- toate modalitățile de tratament potrivite trebuie luate în discuție (tratamente oncologice specifice, tratamente locale, fizioterapie, psihoterapie, etc.)
- tratamentul durerii trebuie făcut și în timp ce se fac investigațiile
- obiective realiste
  - fără durere pe timpul nopții
  - analgezia și în timpul zilei în repaus
  - analgezie la mișcare, ceea ce e cel mai greu de obținut
- reevaluare frecventă, zilnică dacă este necesar
- NU placebo !!! (nu este etic)

Principii de administrarea a analgezicelor

- Per os (de câte ori este posibil)
- La intervale regulate, legate de durata de acțiune a medicamentului folosit, pentru prevenirea reapariției durerii
- Respectând scara OMS
  - **Treapta I:** Durerea ușoară sau moderată care nu a mai fost tratată anterior, se va face cu AINS (paracetamol, aspirină, ibuprofen, diclofenac, indometacin, piroxicam, aulin, etc.) plus adjuvante
  - **Treapta a II-a:** Durerea ușoară sau moderată, care nu cedează la medicamentele anterioare, va putea fi tratată cu opioide de treapta a II-a, așa cum ar fi tramadolul și codeina, ± AINS ± adjuvante
  - **Treapta a III-a:** Durerea moderată care nu a cedat la medicamentele anterioare, precum și durerea severă sau chinuitoare, se poate trata cu opioide de treapta a III-a (morfină). Sunt de elecție în tratamentul durerii cronice severe, eliberarea și administrarea lor se face însă respectând prevederile legale privind regimul juridic al substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope. Se pot utiliza și opioidele alternative (Hidromorfon, Oxiconon, Fentanil).

AUTORITATEA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI
SPITALUL CLINIC DE BOLI INFECȚIOASE ȘI TROPICALE
„DR.VICTOR BABEȘ”

Șos. Mihai Bravu nr. 281 – 283, sector 3 Tel: 317.27.27, 317.27.28 Tel/Fax: 317.27.21

web site: www.spitalulbabes.ro e-mail: vbabes@xnet.ro

- Doze individualizate adecvate
- Cu atenție la detalii (instrucțiuni clare, prevederea durerii)
- Schema trebuie să fie cât mai simplă și mai clară, pacientul și familia trebuie preveniți asupra efectelor secundare probabile

Intocmit

Dr Olimpia Nicolaescu

Medic Primar Pneumolog

Director Medical
Dr Florescu Simin -Aysel